

دلاوهر قهردهاغي :

ساته‌وه‌ختی بهر له نووسیني شاعر نه و ساته‌وه‌خته په که لیوانلیو دهم له شادومانی

نأ: شوړش محمد حسین

دلاوهر قهردهاغي شاعر زور له هغه ناسراوته که نیمه لږه‌دا به خوښه‌رانی بناسنډین، هغه شاعیره هسټ ناسکه‌ی که خاوه‌ن چن‌دین دیوانه شاعیره و هر له رښی شاعیره‌کانیشیپه‌وه توانیویه‌تی له گوره‌پانی روضنښیری و نه‌دبی کوریدسا پیگه‌یه‌کی تایبته به‌خوی هه‌بیت، هه‌لبته هغه پیگه شاعریه‌ی دلاوهر بؤ هغه ده‌گه‌پښت‌هوه که هغه خاوه‌ن تایبته‌مندی خوښه‌تی له نووسیني شاعیردا و له‌وانی تر ناچیت. هه‌لبته جگه له‌بوری شاعر دلاوهر له دواي نیشته‌جیبوونی له ولایتي سوید و فیزیوونی زمان چن‌دین هه‌ولی جدیدی هه‌یه بؤ وهرگیزان هغه پرؤسه‌یه‌ی که بؤ میلیله‌تیکي وهک نیمه که‌لیک پیویسته و له‌بورا‌دا چن‌د ژمان و شاعری شاعرانی جیهانی وهرگیزاوه‌ته سر زمانی کوردي و دوا به‌ره‌میشی کتیبی "چرای هغه‌فسونای" یوو که باسکرده له رڼه‌وی ژبانی هونه‌رمه‌ند و دهره‌نښی جیهانی به‌ناویانگ "نه‌نگار بیزگان" که شانزکاری کوردا "دانا ره‌توف پښه‌سکی بؤ نووسیوه و له‌لایه‌ن ده‌زگای ناساس چاپ و بلاک‌رایه‌وه. نیمه له‌م دهره‌فته که‌مه‌ی که هاوکات یوو له‌گه‌ل هاتنه‌وی شاعر بؤ شاری سلیمان‌ی هر هغه‌نده‌مان پیکرا که دیداریکي له‌گه‌ل سازکین و دیداره‌کش زورتر تایبته بیت به دونیای شاعر و هه‌ولده‌ده‌ین له دهره‌فته‌تیکي تردا له‌باری نه‌رموونی هم شاعیره له‌گه‌ل پرؤزی وهرگیزاندا دیداری تر له‌گه‌ل دلاوهر قهردهاغي سازکین .

«هه‌موو نه‌دیب و نووسه‌ریک کات و ساتیکي تایبته‌تی هه‌یه بؤ نووسین، هم‌ حاله‌ته ده‌کریت به‌سهر شاعریشدا پراکتیک بکریت؟ ده‌کریت بزاین کاتی نووسیني شاعری دلاوهر قهردهاغي که‌یه؟ یان به‌واتایه‌کی تر شاعر له‌لای تو که‌ی له‌دایک ده‌بیت؟

— ده‌شئ هغه کرده‌ی پښو‌ندی به نه‌رمون و دویابیني شاعر و لیتیکه‌پښتنی خودی هر شاعیره‌که بؤ ژانریکی شفاف و نالژری وهک شاعیره هه‌بیت و له‌م رووه‌یسه‌وه هر شاعیره و خاوه‌ن سات و واده و که‌رسته و ریثوال و ناماده‌گی خوښه‌تی له پرؤسه‌ی خولقاندنی ده‌تیکي شاعریشدا. لیتان شاره‌ی نیبه که هه‌موو پرؤسه‌یه‌کی هغه‌فرته‌رانه‌ی نه‌دبی و هونه‌ری له‌ساته‌وه‌ختی خولقاندن و به‌ره‌مه‌نایدوا هلگری جزیک له‌م تقس و سروریه که خودی کاره نه‌دبی و هونه‌ریه‌که له‌گه‌ل خویدا ده‌بیتن و بال به‌سهر هغه نوخدا ده‌کیشی که ده‌فته نه‌دیبیه‌کی تیدا دیته به‌ره‌م. دياره هم هم‌ نه‌رمونه له‌بهره‌تدا نه‌رموونیکي تا پاره‌یه‌کی زور خوښی و هه‌وشی له‌مباریه‌وه ده‌گورتیت له‌م نه‌رمونه خوښی شاعر دهرناچیت که ده‌شن لای شاعریکی تر به تهرزیکي تر گوزارشتی لیکرت. سه‌بارته به من، ساته‌وه‌ختی بهر له نووسیني شاعر نه‌ساته‌وه‌خته په که لیوانلیو دهم له شادومانی، بیگومان مه‌بستم له شادومانی هغه شادومانی‌یه‌که (یومان سیاستیان باخ) نای ناره: شادومانی‌یه‌ک له خویاره. شادومانی‌یه‌ک که ناماده‌مان ده‌کات بؤ خق کړین به مالی شاعر و وهک پیاوکی تینوو بؤ گورپنی نای گولده‌کانی زویانمان ده‌بات.

«باری دهروونی و میزاجی که‌سیتی تاجه‌ند زولی هه‌یه له‌لپه‌رؤسه‌ی نووسیني شاعر، کاریکه‌ریه‌کانی هم‌ حاله‌ته له‌سهر نه‌رموونی نووسیني شاعری هغه تاجه‌ند رهنگی داه‌ته‌وه و خاوه‌ن رول و کاریگه‌ری بووه؟

— بیگومان کاریگه‌ریه‌کی زور و بؤ هر که‌سیتیکش ره‌نگدانه‌وه و کاردانه‌وه‌ی رڼه‌زی و جزراوج‌زوری هه‌یه. هه‌موو زاوه‌ژاو و به‌رکه‌وتنه نیگه‌تیه‌کان له‌گه‌ل هغه‌یتر له‌گه‌ل قهره‌بالخیه‌کاندا تا سره‌ نیسک زوحمان داه‌هیزرتن و فرسه‌خیک دورمان ده‌خاته‌وه له‌یشی خومان. به‌دلاوه‌م نوخی نه‌دبی و روضنښیری نیمه‌سیخناخه به‌هراو زنا و زاوه‌ژاو، ده‌بیت که‌سی داه‌پنر چن‌د بسوی بکریت به کولانیکي تردا رت ببی و له‌شه‌قامیکي تره‌وه پیاسی نیورانی خوی بکات، دنا بواجار شتیکي که‌می له‌م زخی خوی و له‌م تمانه و له‌قولی و جدیدی‌تی کاره‌کی خوی بؤ ده‌میتن‌هوه.

«حالی رهنه‌ی شاعری کوردي چؤن

فوتو: سه‌یوان سعیدیان

ده‌بینیت و تاجه‌ند له‌م نووسینانه رنزامه‌ندیست که هه‌ولیانداوه به‌ره‌مه‌کانی هغه بخویننه‌وه، هغه بیت وانیه‌که پرؤسه‌ی رهنه‌به‌گنشت بواره‌کانی له‌کورستانداری که‌سیتی و په‌یوه‌ندیسه کومه‌لایه‌تیه‌کان جله‌وگیری کړبووه؟

— دخی رهنه‌ی شاعری کوردي پښو‌نده به کوی دخی گشتی روناکبیرمانه‌وه. هغه‌کری داه‌پنه‌رانه‌یه که که‌رچی کم و له‌م ناستیکي به‌رته‌سکیشدا بیت، رهنه‌ی قول و جدیدی و خاوه‌ن ناسوی فه‌راوان به‌ره‌م دینیت. راسته له‌م نیوه‌نده‌دا به‌لیشوا نووسیني به‌ناو رهنه‌ی یتنه‌ گورپ که له‌بهره‌تدا یان موجه‌له‌کړدن و به‌شان و بال هغه‌لاندیکي هه‌رزان یاخو تیکو‌پیکشکاندنیک دلره‌قانه‌ن. به‌لام بواجار کری داه‌پنه‌رانه و جوان هلگری چن‌دین مه‌لای فره‌لایه‌ن بؤ نووسین و قسه له‌سهرکړدن. به‌دلاوه‌م حالی حازر هغه‌ی جزوه رهنه‌ی به‌هردوو نارسه‌که‌یه‌وه په‌راوړتیکي نه‌وتویان بؤ قسه‌ی جدیدی نه‌میتن‌توتوه و قهره‌بالخیه‌کی نه‌وتویان خولقاندوه که گهر قسه‌یه‌کی جدیدی هه‌بیت هغه یان

به‌ نه‌پتیه‌ی ببات و کری تیدا بکا و مه‌لای چارگی نیساتیکي نوی لپه‌لپه‌پنجیت. زور جار له‌نیوه‌ندی نه‌دبی کوریددا باس له‌زاراوه‌ی نیره‌ی برن‌د کریت له‌ناو نووسه‌راندا و هه‌ندیکیش بئ رتوش هغه نیوه‌نده روناکبیری به دلره‌قترین نیوه‌ند ناوزه‌ده‌ده‌کن. تو چؤن له‌ نیوه‌ندی روناکبیری کوردي ده‌گه‌یت؟ هیچ ساتیک هه‌سنت به‌وه کړبووه که بی ویزدانی کرابیت به‌رامبه‌ر به‌ره‌مه شاعریه‌کانت؟

— راسته به‌جزیک له‌ جزوه‌کان هغه دیداره‌یه هه‌یه، به‌لام ده‌کریت که‌متر جیبی باه‌خ بیت و مروف‌سه‌ری خوی پښه‌یبه‌شیتننت. به‌تایبه‌تی که نه‌پورکه هغه‌ی ده‌سنتی قه‌لم بگریت، موجه‌یه‌کی ریل‌لیان‌ی له‌لایه‌ن و هه‌زرتی روضنښیری‌وه بؤ برادره‌توه و زوی دراه‌تی و هه‌رچی بنووسیت بؤی بلاره‌ ده‌بیته‌وه و هه‌مان نیمتیزات و شاباشی هر که‌سیتی تری هه‌یه که له‌م باشر و جوانتر ده‌نووسیت. به‌خشینه‌وه‌ی به‌گوتره و هه‌وانته‌ی نیمتیزات له‌سهر حیسابی داه‌پنان و کری جوان: ده‌ش

ده‌کریت ره‌واتر بیت نه‌وه‌کان له‌سهر بناغه‌ی داه‌پنان پولدلین و قوناغ به‌ندی بکړین نه‌ک له‌سهر بنچینه‌ی سالی له‌دایکبوون و ده‌ستکردنه نووسین .

خاوه‌نه‌کی له‌ گوتنی ژوان ده‌بیته‌وه یاخو له‌نیو هغه‌ی قهره‌بالخیی و موجه‌له‌ هه‌رزانانه‌دا بجز ده‌بیت. له‌هه‌موو هغه‌ی پرؤسه‌یه‌شدا نه‌وه‌ی که له‌ نیستادا زهره‌رمه‌نده، هغه‌ کاره نه‌دبی و هونه‌ریه‌ ده‌گمن و که‌مه‌ جوانانه‌ن که به‌ژر توه‌له‌ قسه و نووسیني هه‌رزانه‌وه دهن. سه‌بارته به‌خؤم، خوښه‌ختانه که‌م له‌سهر نووسراوه و که‌متر به‌و حه‌شده ژوره له‌مه‌دکهره‌سهرزه‌نشته‌که‌مارؤدراوم. چن‌د نووسینیکي که‌م له‌سهر نووسراوه و زوربه‌ی زوریان جیبی سه‌رنج و گرنگی پیدانمن. به‌تایبه‌تی له‌سهرتای نه‌رموون و ده‌سپتکریدنا هه‌ندیک له‌م قه‌لمانه‌ بوونه رڼوون و ناسوی تر و ریگای نوییان بؤ هه‌نگاوه‌کانی داه‌تای له‌به‌رده‌مدا کرده‌وه.

«سه‌رچاوه و نارسه‌تکاری په‌که‌می نووسیني شاعر له‌لای دلاوهر قهردهاغي چ شتیکه؟

— سه‌رچاوه په‌که‌می من بؤ نووسیني شاعر له‌ ناستیکي سه‌ره‌کیدا زویانه. نیسکردي من به‌و نارسه‌تدایه که هه‌ول بدریت له‌ زویاندا شتیکي تر بگورتیت و زویان له‌ سیاقی نیسکردي خویدا به‌ نارسه‌تای که‌شف کړندی دویاگه‌لی نیندا بیریټ. واته هه‌لگوزانی به‌رده‌وامی نه‌پتیه‌یک که هه‌میشه له‌ زویاندا نوی ده‌بیته‌وه. هغه نیثی شاعیره‌په‌ی

هه‌ناسه‌کانی پښ خویان؟

— که داه‌پنان پیوه‌ر بیت که بیگومان ده‌بیت وا بیت، هغه‌ی چ حکمه‌تیک له‌و دابه‌شکرین و قوناغ به‌ندیه‌ سه‌یره‌دا نیبه که بؤ جیاکاری له‌ کری نه‌دبی نه‌وه‌کاندا ده‌کریت. کری داه‌پنه‌ر سات و قوناغ میژوویی خوی جیدلیټ و له‌گه‌ل ته‌منی نه‌وه‌کاندا بیت و هر جاره و به‌ سیما و روضساری پرشننگاری خوښه‌وه خوی نمایش ده‌کاته‌وه. بنسوره ... نه‌پورکه شاعریکی نالی دوو سه‌ل سال عمری خوی جیدلیټ و له‌چرکه‌یه‌کدا وهک ده‌تیکي قول له‌ دویای نیمه‌دا و دیداره‌که‌وتتوه، که‌سیتیکش که له‌مړیدا ده‌نووسیت، به‌ هه‌موو خوښه‌واری و فله‌سه‌فه و لاف و گزافی روناکبیریانه‌ی خوښه‌وه ده‌تیک به‌ره‌م نینت که په‌کسه‌ر هر له‌دوی نووسینیه‌یوه دهری و هیچ شتیک له‌دوی خوښه‌وه جینا‌لیټ. ده‌کریت ره‌واتر بیت نه‌وه‌کان له‌سهر بناغه‌ی داه‌پنان پؤلین و قوناغ به‌ندی بکړین نه‌ک له‌سهر بنچینه‌ی سالی له‌دایکبوون و ده‌ستکردنه نووسین. سه‌بارته به‌ نه‌وه‌ی نیستایش، من سوپاسیکي گهرم بؤ قه‌لمه‌ جواهنه‌کانیان هه‌یه که بیگومان قه‌لمی جوانیان تیدایه و جوان ده‌نووسن. چ‌خه‌وشیکش له‌وه‌دا نیبه که هغه‌ی قه‌لمانه‌ درزکراوه‌ی هه‌ناسه‌کانی پښ خویان بن، هغه‌ی لاسی که‌م بریتی بوون له‌ خوښه‌ که‌م و پوخته‌کی شاعر هه‌لگری جزیک له‌ گورپ به‌رده‌وامیش بوون بؤ هه‌نگاوه‌کانی نیمه .

«نه‌دبی به‌رگری و شاعری به‌رگری میژوویی دیاریان هه‌یه له‌لای نیمه‌ی کورد و نه‌ته‌وه چه‌وساوه‌کان و زوریک نای دیار هه‌یه که رهنه‌گه‌ پیویست به‌ ناوه‌پنانیان نه‌کات که له‌م بزاوتسه‌دا خزمنیان کړبووه، دلاوهر هم‌ نه‌رمونه چؤن ده‌بینیت له‌ قوناغی خویدا و تاجه‌ند توانی بره‌و به‌ مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌واپه‌تی کورد بدات؟ هغه‌ی له‌ نیستادا هم‌ جزوه له‌هغه‌دب ناماده‌بوونی چؤن؟

— نه‌دبی به‌رگری نیمه له‌ قوناغی زرگاری نیشتمانیدا، وهک نه‌دبی به‌رگری هر‌گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی تری دویا خاوه‌ن خه‌سله‌ت و سیما و دنگی دیاری خوښه‌تی. غه‌ریکی گه‌وره‌یه به‌هه‌ریانوویه‌ک بن، هه‌ولی سرینه‌وه و به‌که‌م دانانین بدریت و هیلنیکي راست و چپیان پيدا به‌پنرتیت، له‌کانتیکدا هه‌ندیک له‌ شاعرانه‌ی له‌م قوناغ‌دا نووسراون هه‌لگری بریکي زور له‌ جوانی و زه‌یه‌کی گه‌ورن له‌ رخی مانه‌وه. من بؤ خؤم رڼیکي زور له‌ تاک به‌تاکي هغه‌ی قه‌لمانه‌ ده‌گرم که له‌م قوناغ هه‌ستیار و هه‌یوییه‌ی نیمه‌دا نووسویانه‌ی رڼیکي زورتریش له‌وانه‌یان ده‌گرم که کری جوانیان هیناوه‌ته به‌ره‌م. بیرمان نه‌چیت هر له‌م قوناغ‌دا بوو که بؤ نمونه (موکری) گوزاری (کتور) ی به‌ چارسه‌د لاپه‌ره له‌ شاعر و زومان و شانزنامه‌ی وهرگیزپارا له‌ شاخیکي ره‌قوته‌قدا دهره‌چواندا، "سایر سدیق" ی شاعر له‌ هه‌مان شاخدا شاعریکی

نیسانیکي تر، زور شت هه‌یه که له‌ ژياندا گینگلیان پیدام، به‌لام ژوان نیم که له‌لام نه‌بوونه‌ته شاعر، له‌بهره‌وه‌ی له‌بهره‌تدا هغه شتانه‌ی هغه‌ی بوون به‌هاوار بگورتین، هغه‌ی هغه‌ی بوون له‌ نه‌رژوحالیکدا بنووسرین و له‌ به‌یاننامه‌یه‌کدا باس بکړین، نه‌ک بکړنه‌ شاعر. شادومانم که نه‌بوونه‌ته شاعر.

«زور باس له‌ کونایي شسته‌کان ده‌کریت، به‌نمونه‌ کونایي میژوو و هغه، بیگومان نه‌ده‌بیش به‌هه‌موو ژانره‌کانیه‌وه له‌م باسه‌ به‌ده‌رنیه‌ی و هه‌ر جاره و مه‌رگی ژانریک و کونایي په‌کینکي تر بانگه‌شه‌ ده‌کریت و تا کار که‌یشتوته هغه‌ی هه‌ندیک بانگه‌شه‌ی کونایي شاعر لیده‌ندن و ژانریکی تری به‌سهر‌دا فه‌زل ده‌کن، تو بیت وایه‌ شاعر کونایي بیت و رڼیکي بیت به‌هاو نرخی خوی له‌ده‌ست بدات، هغه‌ی هغه‌ی رڼزه‌ بیت دلاوهر چ‌ده‌کات؟

— راسته شاعر له‌ چاو جارندا له‌ نه‌روپاش خوښه‌ری که‌مه و تیرایي کتبه‌کانی شاعر له‌ چاو ژانریکی وهک بؤ نمونه‌ روماندا که‌متره، به‌لام هم‌ه‌مانی زه‌نگی کونایي هاتنی شاعر ناگه‌پن. شاعری قول و جدیدی هه‌میشه خوښه‌ری خوی ده‌بینرتتوه و دواي چن‌دین ده‌یه مانا و سپهر و خویندنه‌وه‌ی نوی تیدا هه‌لده‌گوزیت. من پتوماپه‌ زیاتر هم‌ مه‌سه‌له‌یه لای هغه‌ی که‌سانه‌ بووته‌ کیشه‌ که‌ جه‌ماوه‌ری بوونی شاعران لاه‌به‌سته و گورپ شاعر له‌ ژماره‌ی هغه‌ی که‌سانه‌دا ده‌بینته‌وه که له‌ هغلیک یاخو کارگه‌یک یان گوره‌بانیکدا گوی لئ راده‌دیزن و چه‌پله‌ی بؤ لیده‌ندن، یاخو له‌ تیرایي فرژش و چاپکړنه‌وه‌ی په‌ک له‌دوی په‌کیدا ده‌بیرختین. پتوماپه‌ شاعر به‌ خوښه‌ که‌م و پوخته‌کی خوښه‌وه‌ جواهنه و هر هغه‌ی خوښه‌یه‌ که‌ ده‌توانیت رڼی شاعر بگری و هر هغه‌ی خوښه‌ی‌ش شایسته‌ی هغه‌یه‌ که‌ شاعری بؤ بنووسریت.

«زوریک پینانویه‌ که‌ شاعر باش نیبه‌ زور شاعری شاعرانی تر بخویننه‌وه‌ نه‌بادا بکه‌وتنه‌ ژیر کاریگه‌ری هغه‌ی لای، تو هم‌ بؤچونه‌ چؤن ده‌بینیت و ده‌توانین بزاین که‌ نایا تو شاعر نه‌رموونی شاعری شاعرانی تر ده‌خویننه‌وه‌، نایا له‌م پرؤسه‌ییدا هیچ مه‌ترسییه‌ک له‌ نارادایه‌؟

— لیت ناشارمه‌وه که‌ من به‌ره‌وه‌ی زویانی فارسی فیر بېم، جگه له‌ چن‌د شاعریکی دیاریکرو، که‌متر حزم به‌ خویندنه‌وه‌ی شاعر ده‌کړد. دواي هه‌ل‌دان بؤ فیزیوونی زویانی سویدی و ناشابوونی زیاتر به‌و زویانه، زیاتر هه‌زی خویندنه‌وه‌ی شاعر تیدا وروژ. به‌لام به‌ گشتی، زیاتر خویندنه‌وه‌ی رومان رامده‌کیشی و چرنیکي زورم پیده‌به‌خشیت. به‌لام سه‌بارته به‌ سل کړنده‌وه له‌ خویندنه‌وه‌ی شاعر له‌بهر دروستبوونی کاریگه‌ری، له‌بهره‌تدا هغه‌ی ترسه‌ حاله‌تیکي نه‌دروست نیبه و بگره‌ سه‌ره‌تایه‌کی خه‌ارانکه‌ بؤ نیغلیج بوون و ته‌واویک هغه‌یه که‌ رهنه‌ی ته‌قلیدی کوردي دوو سه‌ی ده‌یه‌یه بانگه‌شه‌ی بؤ ده‌کا و پتی له‌سهر داده‌گری و ده‌یه‌وت شاعری کوردي له‌ مه‌لایه‌کی به‌رته‌سک و ته‌نگ و بی‌ ناسودا دیل بکات.

«زوریک له‌نووسه‌ر و شاعران هغه‌ی ده‌مه‌ی له‌ نووسیني قه‌سیده‌یه‌ک ده‌بینه‌وه و به‌ر له‌بلاکړنده‌وه‌ی جزوه‌ لرېونگی و ناچیکرېوونیکیان له‌لا دروست ده‌بیت، تو وک خؤت تاجه‌ند حاله‌تسی له‌م جزوه‌ له‌لات به‌دی ده‌کریت؟ هغه‌ی هیچ کات هه‌بووه په‌شیمان بووبیت له‌ بلاکړنده‌وه‌ی به‌ره‌مه‌یکي خؤت بؤچی؟

— ریک من په‌کیم له‌م که‌سانه‌ی که‌ له‌ ساته‌وه‌ختی نارنی شاعرکیدا بؤ بلاکړنده‌وه‌ی لرېونگیه‌کی سه‌یر دامده‌گری. دواي چن‌دین جار پیداجوونه‌وه و خویندنه‌وه‌ و ده‌سکاری کړدن، کاتی شاعیره‌که‌ بؤ بلاویونه‌وه‌ ده‌نیرم، هه‌سده‌که‌م وشه‌یه‌که‌ هغه‌ی ده‌کریت مورادیفیکي تری له‌ جیگا دابرتیت، یاخو ده‌کرت به‌ نالوگوپیتکړنی په‌ک دوو وشه، ریتیکي گونجاوتر به‌ دینیکي شاعری بدریټ. چن‌دیک بؤم بکریت و بلویت خؤم فریای نه‌نجامدانی هغه‌ی گوزانکاریانه‌ ده‌خه‌م. به‌لام سه‌بارته به‌ بلاکړنده‌وه‌ی خودی شاعره‌که، نا ... له‌بلاویونه‌وه‌ی هیچ شاعریک ژوان نیم.

— من به‌هیچ جزیک هه‌سټ ناکه‌م شتیکي نه‌وتوم کربیت تا له‌خؤم ره‌زانه‌ند بم. له‌ چی ره‌زانه‌ند بم؟ له‌بهره‌تدا من بویه شاعر ده‌نوسم، چونکه‌ ره‌زانه‌ند نیم. من بؤ هغه‌ی ده‌نوسم که‌ خه‌له‌نیک هه‌یه و ناتوانم به‌ کرده‌وه و له‌ واقیعدا راستی بکه‌موه، بؤ هغه‌ی ده‌نوسم که‌ شتیکي گرنه‌ هه‌یه و ده‌بوو بمنووسیا و منمووسیوه. به‌لام بواجار شاعر دواپن فریاسه‌رس و جیکه‌ی بریک گریان و مشتیک تورپه‌ی و توره‌که‌په‌یک سپهر و پیاسه‌په‌کی منالته‌ی تیدا ده‌بیته‌وه. وهک هر